

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

ІННОВАЦІЙНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
5 квітня 2012 р.

Полтава – 2012

ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД ЯК ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАЦІЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

Марченко В.Ю., Марченко І.Я., Бойко В.В., Литвиненко В.Є.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Метод інтерактивної технології навчання — метод конкурентних груп, що представлений в статті у вигляді методичного семінару, сприяє активному впровадженню міждисциплінарної інтеграції у навчання, розвиває у студентів вміння самостійно створювати власний підхід до здобуття, аналізу інформації, формування інтегрованих висновків та досвіду, клінічного мислення, вміння відстоювати свою точку зору в інтелектуальному просторі.

Ключові слова: інтерактивна технологія навчання, метод конкурентних груп.

*«Викладання є мистецтво, а не ремесло -
у цьому корінь учительської справи»
(М.О.Рибникова)*

Одним із методів інтерактивних технологій є метод конкурентних груп, який дозволяє розвинути творче мислення, провести взаємонавчання та взаємовдосконалення, залучити всіх без винятку студентів в процес обговорення та обґрунтування власної думки, розвинути повагу до колег та альтернативних ідей і пропозицій (підходів).

Метод конкурентних груп в інтерактивному навчанні студента-медика можна реалізувати шляхом дискусії, диспуту, дебатів чи «круглого столу», створення проблемної ситуації та її розв'язку через рольову гру. Але по мірі покращення матеріально-технічної бази кафедр, а саме встановлення LCD-панелей в клінічних залах, безпроводного Інтернету дає можливість поєднувати інноваційні педагогічні прийоми з інформаційними технологіями. Це покращує сприйняття і осмислення питань, що розглядаються, створює більш комфортні умови для аудиторної роботи студентів та викладача. Викладач отримує замість дошки та крейди потужний інструмент для подачі інформації в різномірній формі (текст, графіка, анімація, звук, цифрове відео та ін.)

Клінічна проблемна ситуація (лікування генералізованого пародонтиту II ступеня загостреного перебігу) актуальна з огляду на високу частоту ураження населення України. Більшість людей, старших 40 років (65-95%), страждають на генералізований пародонтит, причому близько половини з них мають глибоке ураження пародонта - II та III-IV ступенів. А часті загострення захворювання призводять до більш швидкого руйнування опорних тканин і втрати зубів.

Метод конкурентних груп на прикладі теми семінарського заняття «Лікування генералізованого пародонтиту II ступеня, загостреного перебігу» дозволяє розвинути та вдосконалити міждисциплінарну горизонтальну об'єктну інтеграцію, що так необхідна для підготовки та становлення лікаря-стоматолога як спеціаліста, розуміння процесів розвитку патологій та їх ефективного комплексного лікування.

Навчальні цілі: розвинути системне інтегроване клінічне мислення, професійні клінічні навички різнобічно вирішувати клінічну проблему.

Виховні цілі: виховати здатність до взаємодії та партнерства, роботи в групі, деонтологічну поведінку, почуття взаємодії фахівців різного профілю з метою здобуття найвищого результату лікування хворого, колективної відповідальності за результат лікування

Семінарське заняття проводиться методом конкурентних груп в міждисциплінарному контексті. Студенти розподіляються на дві (три) групи: хірургічна і терапевтична (ортопедична). Кожною групою розробляється власний план вирішення однієї клінічної проблеми. Студент в кожній з груп відстоює чи доповнює колективну думку групи, причому вони можуть бути проведені з та без залучення сучасного інформаційно-технічного забезпечення.

Міждисциплінарна інтеграція у темі створена за горизонтальним принципом та об'єктно орієнтована.

«Інноваційні інформаційні технології у вищій медичній освіті»

Викладач допомагає сформуванню груп, забезпечити переліком джерел фахової літератури, професійними алгоритмами, питаннями й клінічними задачами різних рівнів складності, рентгенограмами, даними лабораторних обстежень та мікрофільмами-презентаціями.

Під час основного етапу заняття він слідкує за ходом дискусії, відмічає адекватність варіантів вирішення клінічної проблеми конкуруючими групами та оцінює реакцію на виступи колег як представниками конкуруючої, так і студентами своєї груп. Викладач виявляє студента-лідера, який пропонує найбільш точний (раціональний) варіант вирішення проблеми і підвищує загальний результат групи.

На заключному етапі викладач оцінює результат творчої роботи кожної групи та оцінює кожного студента за виробленими критеріями оцінювання (за п'ятибальною системою).

Методичний сценарій впроваджуваної технології

	Перелік етапів	Забезпечення по етапах
1. Підготовчий етап		
11.	Організація груп - доповідачів: стоматологів-терапевтів стоматологів-хірургів стоматологів-ортопедів	Викладач
22.	Самостійна робота з літературою	Джерела спеціальної літератури в т.ч. підручники, методичні розробки; професійні алгоритми, перелік питань, задачі
33.	Студент вже повинен мати наступні навички класифікувати: 1. Методи місцевого лікування генералізованого пародонтиту;	Слайди, таблиці, фахова література, медикаменти, стоматологічний набір, хірургічний інструментарій, пародонтальні гачки, кюрети.
	2. Види пародонтальних пов'язок;	Лікарські засоби, вата, готові форми пародонтальних пов'язок.
	3. Групи місцевих протимікробних препаратів;	Етіологічно, патогенетично та симптоматично спрямовані лікарські засоби
	4. Хірургічні методи лікування генералізованого пародонтиту;	Слайди, навчальні фільми, хірургічний пародонтологічний набір, вакуум-апарат, анестетики, шприці, скальпелі
	5. Види шин;	Фантоми з шинами, слайди, таблиці, навчальна та наукова література. Дріт, композит. Волоконні арматури
	6. Інструменти та апарати для зняття зубних відкладень;	Пародонтальні інструменти: екскаватори, гачки, кюрети; щіточки, бори. Апарати: ультразвуковий скейлер, «Вектор» тощо
44.	Вміти: 1. Накласти тимчасову шину	Пацієнт, дріт, пластмаса, композит, адгезивні волоконні шинуючі системи (Gbaspan, Connect, Ribbond тощо), текучий фотополімер, фотополімеризатор
	2. Визначити травматичну оклюзію.	Пацієнт, стомат.набір, копіювальний папір, воскова пластинка, реєстраційний вкладиш за Пушенком
	3. Провести вибіркове пришліфовування зубів.	Пацієнт, схеми, слайди, стоматологічна установка, бори, копіювальний папір
	4. Видалити зубні відкладення.	Пацієнт, екскаватори, гачки, кюрети, «Vector», ультразвуковий скейлер
	5. Провести інстиляцію пародонтальних кишень.	Пацієнт, шприц, розчини антисептиків
	6. Провести вакуум-кюретаж.	Пацієнт, аплікаційні та ін'єкційні анестетики, апарат для вакуум-кюретажу, скальпель
	7. Накласти пухку пародонтальну пов'язку.	Пацієнт, водні розчини протимікробних і протизапальних препаратів
ІІ. Основний етап		
15.	Демонстрація хворого з діагнозом: «Генералізований пародонтит, ІІ ступінь, загострений перебіг»	Пацієнт, рентгенограми, результати клінічних та лабораторних досліджень, висновок лікаря загального профілю
66.	Завдання групам студентів: Скласти схему лікування, обґрунтувати, лікувальні методи та їх послідовність	Хворий на генералізований пародонтит, інструменти, обладнання

37.	Формування (поглиблення) практичних навичок. Вміти: 1. Допомогти сформувати мотивацію хворого на лікування та представити можливі результати лікування	Вміння переконувати, теоретичні знання, практичні навички.
	2. Провести тимчасове шинування	Пацієнт. Металевий дріт пластмаса, композит. Адгезивні армовані шинуючі системи з використанням волоконних арматур (Ribbon, Glasspan тощо).
	3. Провести вибіркове пришліфовування зубів.	Пацієнт. Алгоритм, слайди, стомат. установка, стомат. набір, бори діамантові, копіювальний папір, реєстраційний вкладиш за Пушенком.
	4. Провести видалення зубних відкладень	Пацієнт. Анестетики аппликаційні, екскаватори, гачки, кюрети, ультразвуковий скейлер.
	5. Провести етіопатогенетично обґрунтовану та симптоматичну медикаментозну терапію генералізованого пародонтиту загостреного перебігу (проводиться на всіх етапах - разом з п.п.№3.2-3.4 та самостійно, до усунення ознак загострення)	<ul style="list-style-type: none"> - Протизапальні: мефенамінат натрію (лінімент, розчин). - Засоби, що зменшують вихід ферментів калікреїн-кінінової системи: амбен, амінокапронова кислота, галаскорбін, пантрипін. - Засоби, що розріджують ексудат у пародонтальних кишнях: трипсин, хімотрипсин, папаїн, терилітин. - Засоби, стабілізуючі судинну стінку: антиоксиданти: ектерицид, р-ни вітамінів С, РР, аскорутин. - Препарати кальцію: кальцемін, кальцій-вітрум, кальцій-Дз-нікомед. - Засоби нормалізації ковообігу всередині судини: гепарин з аноду. - Засоби оксигенації - 3% р-н перекису водню місцево і внутрішньо. - Протимікробні засоби: <ul style="list-style-type: none"> - протианаеробні: трихопол місцево і внутрішньо, метрогіл; - протигрибкові: етоній; - засоби, що діють на кокову флору - нітрофурани. - За необхідності - антибіотики широкого спектру дії. - Засоби, що підвищують місцевий та загальний імунітет: лізобакт, штучний лізоцим, імудон метилурацил, розчин декарісу.
	6. Провести вакуум-кюретаж	Пацієнт. Вакуум апарат, анестетик аппликаційний, ін'єкційний, скальпель
	7. Провести догляд післяопераційної ділянки до загоєння	Пацієнт. Розчини антисептиків, шприц одноразовий, рідкі форми протизапальних та пластикостимулюючих препаратів, вата.
	8. Сформувати та надати рекомендації щодо раціональної гігієни порожнини рота.	Пацієнт. Різні види паст, щіток, ниток зубних, йоржики, ополіскувачі, еліксири, стенди, слайди, рисунки.
48.	Обговорення та аргументація застосування препаратів та методів лікування хворого на генералізований пародонтит II ступеня, загостреного перебігу з урахуванням алгоритму основного етапу заняття	Хворий, інструментальне та віртуальне забезпечення, рентгено-грами, результати клініко-лабораторного обстеження. Викладення варіантів лікування хворого представниками кожної з груп з обґрунтуванням складеного алгоритму.
59.	Знайти рішення щодо лікувальної тактики	Демонстрація слайдів, особливих клінічних випадків, порівняльні дані клінічних, рентгенологічних та лабораторних методів обстеження.

«Інноваційні інформаційні технології у вищій медичній освіті»

610.	Рішення приймається після участі у спільному обговоренні всіма конкуруючими групами	Результати обстеження хворого, наве-дені конкуруючими групами, алгоритми лікування та аргументація методів і послідовності дій. Консенсус конкуруючих груп, спільне прийняття найбільш точної оптимальної лікувальної тактики.
III. Заключний етап		
111.	Усвідомлення необхідності участі різних спеціалістів у лікуванні захворювань пародонта	Обмін знаннями і матеріалами з попереднього клінічного досвіду між фахівцями. Розв'язок нетипових ситуаційних задач
112.	Підведення теоретичного та практичного підсумків	Демонстрація хворого, рентгенограм, історій хвороби, фільми-презентації про сучасні методи, засоби, складні тести, нетипові ситуаційні задачі (ог-3)
313.	Оцінювання студентів. Проводиться диференційоване оцінювання кожного студента в кожній конкуруючій групі. Обрані наступні критерії оцінювання. Оцінка складається з: 1) % отриманого за вирішення складних ситуаційних задач (тестів) 2) % бонусів за якості лідера, 3) % бонусів за комунікативність	Система диференційованого оцінювання. Оцінка за вирішення складних ситуаційних задач (тестів); 65-70% - 3 бали, 71-75% - 4 бали, 76-80% - 5 балів. Додаються бонуси за: - лідерські якості - 10%, - комунікативність - 5%, - ораторське мистецтво - 5%. Студент максимально може отримати 100%.
414.	Домашнє завдання на наступне заняття	Перелік джерел рекомендованої літератури за темою заняття. Клінічні ситуаційні задачі, в т.ч. із власного досвіду викладача, алгоритми.

Використовуючи інноваційні педагогічні прийоми з інформаційними технологіями, а саме методики конкурентних груп в міждисциплінарному аспекті призводить до кращого засвоєння матеріалу студентами, підвищує зацікавленість, розширює світогляд, креативну творчість, формує розвинуте клінічне мислення, розвиває відчуття необхідності колективної співпраці та відповідальності, впроваджує горизонтально орієнтовану міждисциплінарну інтеграцію в навчальний процес, дозволяє формувати навички і вміння в комплексному підході, а головне - підвищує якість клінічної підготовки лікаря стоматологічного профілю.

Міжгрупова дискусія - основа творчого мислення, варіант розвитку діалектичності мислення як компонента творчого мислення, пошук істини на основі активної участі усіх слухачів.

Результатом впровадження міждисциплінарної дискусії методом конкурентних груп є: вміння самостійно створювати власний підхід до здобуття, аналізу інформації та формування інтегрованих висновків та досвіду; формування клінічного мислення; вміння відстоювати свою точку зору в інтелектуальному просторі з урахуванням та сприйняттям альтернативних ідей, об'єднувати студентів навколо вирішення конкретної клінічної проблеми, вибудовувати конструктивні відносини у групі; розуміння необхідності співпраці, взаємодосконалення, формування креативної особистості; усвідомлення необхідності постійного творчого пошуку, міжгрупова дискусія дозволяє співставляти різні, в тому числі й протилежні позиції, й тим самим допомагає її учасникам побачити проблему та шляхи її вирішення різнобічно.

«Інноваційні інформаційні технології у вищій медичній освіті»

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ <i>Іваницька О.С., Рибалов О.В.</i>	73
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Карпенко О.О., Андріянова О.Ю., Ващенко І.Ю., Каськова Л.Ф., Чуприна П.Ф.</i>	74
ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ВИКЛАДАННЯ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ <i>Каськова Л.Ф., Ващенко І.Ю., Карпенко О.О., Амосова Л.І., Новікова С.Ч.</i>	76
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ <i>Каськова Л.Ф., Новікова С.Ч., Ващенко І.Ю., Моргул Н.М.</i>	78
ПЕРЕВАГИ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Ковальов Є.В., Марченко І.Я., Шундрік М.А., Марченко В.Ю., Назаренко З.Ю., Побач Л.М.</i>	79
ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕО-ФІЛЬМІВ ЯК СКЛАДОВА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ОСВІТІ <i>Куліш Н.В., Карасюнок А.Є., Трофименко М.В., Фетісова Г.Л.</i>	81
ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ЗА ФАХОМ «ОРТОДОНТІЯ» <i>Курєдова В.Д., Галич Л.Б., Головка Н.В., Дмитренко М.І., Курєдова К.Л., Нелюбіна А.Л.</i>	82
ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД ЯК ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАЦІЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ <i>Марченко В.Ю., Марченко І.Я., Бойко В.В., Литвиненко В.Є.</i>	84
РОЛЬ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЗА УМОВ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Панькевич А.І., Гоаоль А.М., Колісник І.А.</i>	87
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ - ЗАПОРУКА УСПІХУ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ <i>Петрушанко Т.О., Ніколішин А.К., Іленко Н.М., Ніколішина Е.В., Литовченко І.Ю., Марченко А.В.</i>	89
ВИКЛАДАЧ ТА СТУДЕНТ ЯК СУБ'ЄКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ <i>Рибалов О.В., Іваницька О.С.</i>	91
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКСПЕРИМЕНТІВ В ПРОЦЕС НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В МЕДИЧНИХ ВУЗАХ <i>Розколупа О.О., Бондаренко В.В.</i>	92
КОМПЕТЕНТІСНА ОРІЄНТАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ІМПЛАНТОЛОГІЄЮ <i>Рубаненко В.В., Тесленко О.І., Валя Г.М.</i>	94
АКТУАЛЬНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ <i>Сидорова А.І., Павленко С.А., Амосова Л.І., Павленкова О.В., Ярковий В.В.</i>	96
ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ ЯК ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ <i>Скікевич М.Г., Должкова К.П.</i>	97
ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Скрипников П.М., Скрипникова Т.П., Марченко А.В., Хміль Т.А., Дубина В.О.</i>	98
ПРИКЛАД ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Скрипников П.М., Коломієць С.В., Дубина В.О., Сенчакович Ю.В.</i>	100
РОЛЬ БРЕЙН-РИНГУ У ФОРМУВАННІ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ <i>Смаглюк Л.В., Куліш Н.В., Трофименко М.В., Карасюнок А.Є., Фетісова Г.Л.</i>	101
ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ КЛІНІЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗА ФАХОМ «ОРТОДОНТІЯ» <i>Смаглюк Л.В., Куліш Н.В., Фетісова Г.Л., Трофименко М.В., Карасюнок А.Є.</i>	102
ОГЛЯД ЕФЕКТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗААУДИТОРНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ <i>Тесленко О.І., Баля Г.М.</i>	Ю3
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ПРОПЕДЕВТИКОЮ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Ткаченко П.І., Лохматова Н.М., Гуржий О.В., Білоконь С.О.</i>	105
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ НА КАФЕДРІ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ІМПЛАНТОЛОГІЄЮ <i>Тумакова О.Б., Новіков В.М., Дворник В.М., Доленко О.Б.</i>	Ю7